

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Димитров Митев

(Софийски университет „Св. Климент Охридски),

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност
ПРОФЕСОР по професионално направление 2.2. История и археология
(История на България - История на българския народ XV – XIX век),
обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ, бр. 101 от 20.12.2022 г.

Документи по обявения от ЮЗУ „Неофит Рилски” конкурс за професор по професионално направление 2.2. История и археология (История на България - История на българския народ XV – XIX век) за нуждите на Правно-историческия факултет бяха подадени от двама кандидати – доц. д-р Валентин Китанов и доц. д-р Стефан Дечев. Със заявление до ректора на ЮЗУ проф. д-р Борислав Юруков (вх. № 93-01-27/15.03.2023 г.), с мотиви, че конкурсът е изначално „увреден и предрешен”, че част от членовете на научното жури „са необективни, пристрастни и дори в практически конфликт на интереси” и заради „наличие на четири корумпирани членове на журито”, доц. Стефан Дечев се оттегля от участие в конкурса. Независимо от личното решение на доц. Дечев, считам, че заложените в ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и вътрешните правила на ЮЗУ процедурни изисквания са спазени и при това положение единствен кандидат в конкурса остава доц. д-р Валентин Китанов.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Доц. д-р Валентин Спасов Китанов е преподавател в ЮЗУ от 1989 г. В продължение на 33 години той води семинарни упражнения и лекционни курсове по различни учебни дисциплини из областта на българската и балканската история за периода XV – XIX век. В качеството на хоноруван преподавател или в рамките на различни програми за международно сътрудничество е бил гост-лектор във Факултета по обществени науки към Университета „Проф. д-р Асен Златаров” (Бургас), в университетите в Измир (Турция), Тимишоара (Румъния) и Лодз (Полша). Автор е на две монографии, 37 студии, статии и научни съобщения. Подготвил е самостоятелно или в съавторство пет документални сборника и учебни помагала. През последните пет години е участвал с доклади в 11 национални и международни конференции и в 7 изследователски проекта, на два от които е ръководител. Включва се активно в дейността на авторитетни научни организации и сдружения като Съюза на учените в България, Македонския научен институт, Центъра за стопанско-исторически изследвания. Член е на редколегиите на специализирани научни издания, между които *Revista inclusiones*, *Studia Uridico-Historica*, *Review of History*/Известия по история, Македонски преглед, Научни известия на Правно-историческия факултет при ЮЗУ.

Според представените за конкурса документи, доц. д-р Валентин Китанов отговаря на определените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор”, както и на допълнителните критерии, заложили във Вътрешните правила на ЮЗУ.

II. Оценка на научните резултати и приноси на представената за конкурса творческа продукция

Доц. д-р Валентин Китанов участва в конкурса с една монография обсъждана на заседание на катедра „История” (вж. Протоколи от 25.01.2022

г. и от 13.10.2022 г.) и със 17 други публикации (2 студии, 13 статии и 2 рецензии). Три от предложените статии (№№ 12, 13 и 16) са изготвени в съавторство, без да е ясно какъв е конкретният принос на всеки един от авторите, и са по теми извън тематичния и хронологически профил на конкурса, поради което няма да бъдат коментирани. Други осем статии (№№ 1, 2, 8, 9, 10, 11, 14 и 15) са по темата на монографичния труд на кандидата и също няма да бъдат рецензирани.

Монографията на доц. д-р Валентин Спасов Китанов „Тютюнът в българското пространство, XVII – XIX век: стопански, социални и културни проекции” е в обем от 683 печатни страници. Изложението е структурирано в уводни думи, въведение, три глави, заключение, резюмета на английски и на турски език, библиография, речник на старите, чужди и диалектни думи и географски показалец.

Във въведението аргументирано са изяснени значимостта и актуалността на избраната научна проблематика. Ясно са очертани хронологическите рамки и териториалния обхват на изследването. Подробно и коректно са представени използваните исторически извори. Предложеният историографски анализ на вече съществуващата научна литература по темата илюстрира както добрата информираност и уменията на автора за критично осмисляне на вече постигнатото от българските и чуждестранните специалисти, така и неговата професионална зрялост.

Приложеният в трите глави на основното изложение проблемно-хронологичен подход е позволил на доц. Валентин Китанов да очертае една цялостна картина на тютюнопроизводството по българските земи – от появата и ранното разпространение на тютюна на Балканите до различните стопански и социо-културни аспекти на обработката на тютюневите насаждения и употребата на тютюневите изделия през XVIII, XIX и

началото на XX в. В отделните параграфи на трите глави доц. Китанов умело се е възползвал от методите на интердисциплинарния подход и на микроисторията. Безспорно достойнство на труда е „вплитането” на специфичните за българските условия характеристики на тютюнопроизводството в голямата и динамично променяща се през разглеждания период имперска и балканска рамка. Специално внимание е обърнато на влиянието на разнопосочните вътрешни и външни фактори. Уточнени са и различни детайли, отнасящи се до законодателството, данъчните и митническите политики преди и след Освобождението, ролята на държавната регламентация и на местната администрация, сортовете тютюн, количествените параметри на тяхното разпространение, ценообразуване, контрабанда, съдебни спорове, утвърждаване на българските центрове за производство и търговия с тютюн, реалната роля на тютюневия отрасъл за процесите на стопанска модернизация в българските земи, социалните топоси на тютюна и др.п. Като много удачно оценявам и решението на автора да включи в книгата си коректно изработеният географски показалец (с. 656 – 682), който дава добра представа за реалната география на тютюневия отрасъл. Висока оценка заслужава и речникът на старите, чуждите и диалектни думи (с. 638 – 654). Независимо от отделните неточности и непълноти, които се откриват в обясненията на някои понятия, речникът улеснява осмислянето на богатата автентична документална информация, използвана в монографията.

В рецензирания труд ще отбележа още четири съществени приноса:

- На основата на критичния анализ на досегашните проучвания и на разнообразния изворов материал по темата, доц. д-р Валентин Китанов е успял да проследи пространствено-времевия континуум при навлизането, усвояването, разпространението, отглеждането и обработката на тютюневите насаждения в българските земи през XVII – XIX век.

- В научно обращение е включен новоиздирен в турските и българските архиви документален материал, който позволява да се обогатят досегашните представи за тютюнопроизводството по българските земи през периода XVII – XIX в.

- От значителния по обем документален масив за стопанския живот на българите в Османската империя и в Княжество България са извлечени ценни свидетелства, открояващи конкретният принос на отделни фамилии, представители на възрожденския и следосвободенския ни елит като братя Георгиеви, Робев, Балабанови, Гюмюшгердан, Хаджимишеви, х. Минчо Цачев, Георги Чапрашиков, Димо Хаджийски и др., за развитието на тютюнопроизводството и търговията с тютюн в българските земи.

- Приносни наблюдения и констатации са направени при изясняване на ролята на тютюна и на неговата употреба като социализиращ фактор в ежедневието на българите от XVII-XIX в.

От предложените други текстове на доц. Китанов ще отбележа статията за предприемаческия усет на Русчо Миркович (№ 3), статията за тютюневото законодателство и тютюневата политика на България след края на Първата световна война (№ 6) и двете публикации за българо-османските отношения в края на XIX и началото на XX в. (№№ 7 и 17).

III. Заключение

Посочените по-горе приноси и резултатите от преподавателската работа, научната продукция и изследователската активност на доц. д-р Валентин Спасов Китанов ми дават основание убедено да препоръчам на Уважаемото научно жури да му присъди академичната длъжност „професор“ в професионално направление 2.2. История и археология.

София, 12.04.2023 г.

проф. д-р Пламен Митев

R E V I E W

prepared by prof. Plamen Dimitrov Mitev

(Sofia University "St. Kliment Ohridski),

member of a scientific jury in a competition for the academic position of
PROFESSOR in the field of higher education 2.2. History and archeology
(History of Bulgaria - History of the Bulgarian people 15th - 19th century),
announced by the South-West University "Neofit Rilski" in the State Gazette,
no. 101 of 20.12.2022

Documents on the competition for a professor in a professional field announced by the South-West University "Neofit Rilski" 2.2. History and archeology (History of Bulgaria - History of the Bulgarian people 15th - 19th century) for the needs of the Faculty of Law and History were submitted by two candidates - associate professor Valentin Kitanov, PhD and associate professor Stefan Dechev, PhD. With an application to the rector of South-West University "Neofit Rilski" Prof. Borislav Yurukov, PhD (No. 93-01-27/15.03.2023), with reasons that the competition was initially "damaged and pre-determined", that some of the members of the scientific jury "are biased, biased and even in practical conflict of interest" and because of the "presence of four corrupt members of the jury", assoc. prof. Stefan Dechev withdraws from participation in the competition. Regardless of the personal decision of assoc. prof. Dechev, I believe that the procedural requirements laid down in the ZRASRB, the Regulations for its application and the internal rules of the South-West University have been met, and in this situation, the only candidate in the competition remains assoc. prof. Valentin Kitanov, PhD.

I. Summary data on the candidate's scientific output and activity

Assoc. prof. Valentin Spasov Kitanov, PhD has been a teacher at South-West University since 1989. For 33 years, he led seminars and lecture courses on various academic disciplines in the field of Bulgarian and Balkan history for the period of the 15th - 19th centuries. As a part-time teacher or within the framework of various international cooperation programs, he was a guest lecturer at the Faculty of Social Sciences at the University "Prof. Dr. Asen Zlatarov" (Burgas), at the universities of Izmir (Turkey), Timisoara (Romania) and Lodz (Poland). He is the author of two monographs, 37 studies, articles and scientific reports. He prepared independently or in co-authorship five document collections and teaching handbook. In the last five years, he has participated with reports in 11 national and international conferences and in 7 research projects, two of which he is the head of. He is actively involved in the activities of authoritative scientific organizations and associations such as the Union of Scientists in Bulgaria, the Macedonian Scientific Institute, the Center for Economic and Historical Studies. He is a member of the editorial boards of specialized scientific journals, including Revista inclusiones, Studia Uridico-Historica, Review of History, Macedonian review, Scientific notices of the Faculty of Law and History at South-West University.

According to the documents presented for the competition, Assoc. prof. Valentin Kitanov, PhD meets the minimum national requirements for holding the academic position of "professor" defined by ZRASRB and the Regulations for its application, as well as the additional criteria laid down in the Internal Rules of the South-West University.

II. Evaluation of the scientific results and contributions of the creative production presented for the competition

Assoc. prof. Valentin Kitanov participated in the competition with one monograph discussed at a meeting of the "History" department (see record of 25.01.2022 and 13.10.2022) and with 17 other publications (2 studies, 13 articles and 2 reviews). Three of the proposed articles (Nos. 12, 13 and 16) are co-authored, without it being clear what the specific contribution of each of the authors is, and are on topics outside the thematic and chronological profile of the competition, therefore they will not be commented on. Another eight papers (Nos. 1, 2, 8, 9, 10, 11, 14 and 15) are on the topic of the candidate's monographic work and will also not be peer-reviewed.

The monograph of Assoc. prof. Valentin Spasov Kitanov "Tobacco in the Bulgarian space, 17th - 19th century: economic, social and cultural projections" is in a volume of 683 printed pages. The exposition is structured in an introduction, an introduction, three chapters, a conclusion, summaries in English and Turkish, a bibliography, a dictionary of old, foreign and dialect words and a geographical index.

In the introduction, the significance and relevance of the selected scientific issues are explained in a reasoned manner. The chronological framework and the territorial scope of the study are clearly outlined. The historical sources used are presented in detail and correctly. The proposed historiographical analysis of the already existing scientific literature on the subject illustrates both the author's good knowledge and ability to critically interpret what has already been achieved by Bulgarian and foreign specialists, as well as his professional maturity.

The problem-chronological approach applied in the three chapters of the main exposition has allowed Associate professor Valentin Kitanov to outline a complete picture of tobacco production in the Bulgarian lands - from the appearance and early spread of tobacco in the Balkans to the various economic and socio-cultural aspects of the processing of tobacco plantations and the use of

tobacco products in the 18th, 19th and early 20th centuries. In the separate paragraphs of the three chapters, assoc. prof. Kitanov skillfully used the methods of the interdisciplinary approach and microhistory. An indisputable merit of the work is the "interweaving" of the characteristics of tobacco production specific to Bulgarian conditions in the large and dynamically changing imperial and Balkan framework during the period under consideration. Special attention is paid to the influence of multidirectional internal and external factors. Various details relating to legislation, tax and customs policies before and after Liberation, the role of state regulation and local administration, tobacco varieties, the quantitative parameters of their distribution, pricing, smuggling, legal disputes, approval of the Bulgarian centers for tobacco production and trade, the real role of the tobacco industry in the processes of economic modernization in the Bulgarian lands, the social topos of tobacco, etc. I also appreciate the author's decision to include in his book the correctly made geographical index (pp. 656 - 682), which gives a good idea of the real geography of the tobacco industry, as very appropriate. The dictionary of old, foreign and dialect words (p. 638 – 654) also deserves a high rating. Regardless of individual inaccuracies and incompleteness that are found in the explanations of some concepts, the dictionary facilitates the understanding of the rich authentic documentary information used in the monograph.

In the peer-reviewed work, I will note four more significant contributions:

- On the basis of the critical analysis of the previous studies and the diverse source material on the subject, Assoc. prof. Valentin Kitanov was able to trace the space-time continuum in the entry, assimilation, distribution, cultivation and processing of tobacco plantations in the Bulgarian lands in the XVIII - XIX century.

- Documentary material newly found in the Turkish and Bulgarian archives is included in the scientific circulation, which allows to enrich the

previous ideas about tobacco production on the Bulgarian lands in the period of the 17th - 19th centuries.

- Valuable testimonies have been extracted from the considerable volume of documentary evidence about the economic life of Bulgarians in the Ottoman Empire and in the Principality of Bulgaria, highlighting the specific contribution of individual families, representatives of our revival and post-liberation elite such as the Georgiev brothers, Robevi, Balabanovi, Gyumushgerdan, Hadjimishevi, x. Mincho Tzatchev, Georgi Chaprashikov, Dimo Hadzhiyski and others, for the development of tobacco production and tobacco trade in Bulgarian lands.

- Contributory observations and findings were made in clarifying the role of tobacco and its use as a socializing factor in the everyday life of Bulgarians from the 17th-19th centuries.

Among the other texts proposed by Assoc. prof. Kitanov, I would like to highlight the article on the entrepreneurial spirit of Ruscho Mirkovich (No. 3), the article on tobacco legislation and the tobacco policy of Bulgaria after the end of the First World War (No. 6) and the two publications on Bulgarian-Ottoman relations in the end of the 19th and the beginning of the 20th century (Nos. 7 and 17).

III. Conclusion

The above-mentioned contributions and results of the teaching work, scientific production and research activity of assoc. prof. Valentin Spasov Kitanov, phd give me reason to confidently recommend to the Honorable Scientific Jury to award him the academic position of "professor" in the field of higher education 2. Humanities, professional field 2.2. History and archaeology.

Sofia, 12.04.2023

(prof. Plamen Mitev)